

I slutet av mars anlände en buss med vetgiriga rospiggar och öbor från Stockholms mellansta och södra skärgård

samt deras skärgårdslandstingsråd Gustav Andersson till Hönö, för att få information om såväl dåtid som nutid ifråga om Öckerö-öarna samt för att utbyta erfarenheter med representanter för lokala öräd, BSR och SRF/SkärgårdsLeader, först vid en kvällssittning på Fiskemuséet och därefter vid en fisk- och skaldjursmiddag av (som måste sägas) mycket hög klass på Hönö hotell. Då'n därpå vidtog sightseeing och studiebesök på Sjösäkerhetsskolan samt en session i kommunhusets Öckerösäl, där kommunchefen Ingvar Th Karlsson och kommunstyrelsens vice ordf Rolf Edvardsson presenterade den kommunala verkligheten på ett mycket informativt och uppskattat sätt, innan besökarna drog vidare mot Gullholmen och Grundsund för ytterligare fördjupning i de bohusslänska förhållandena.

Trots den relativa närheten till

TEXT o FOTO SIGVARD UTBULT FOTO BJÖRN SJÖHOLM

Stockholm är villkoren på öarna i Stockholms skärgård dock väldigt olika jämfört med vad som gäller för de flesta av öarna i Göteborgs skärgård. Öckerö-öarna utgör ju en egen kommun, medan alla andra skärgårdsområden i Sverige (utom Gotland) endast är en del i en större kommun, där öborna ofta är en befolkningssvag grupp som inte sällan har svårt att få gehör för just skärgårdsfrågorna.

Två av besökarna, Björn Sjöholm och Jinger Bremberg var från ön Yxlan intill Blidö i Stockholms norra skärgård – Roslagen

Till och från Yxlan tar man sig med Vägverkets bilfärja via Furusund och sommartid även med någon av Waxholmsbåtarna. På Yxlan finns 350 bofasta, som dock tycks bli färre eftersom de hus som säljs oftast köps upp för att användas som fritidshus. Och helt nyligen tappade man 8 arbetstillfällen på ön, då ett större företag valde att flytta sin Yxlan-lokaliserade verksamhet till annan ort. På ön, som är c:a 1,5 mil lång och drygt 1 km bred, finns en mindre livsmedelsbutik som även inrymmer ett litet café. På öns norra del finns en skola (åk 1-6), som f n har 45 elever samt förskolan med 34 barn. Upptagningsområdet är Furusund, Yxlan, Blidö, Söderöra och Gräskö. Bilfärjan möjliggör arbetspendling till fastlandet. Av de som har sin utkomst på Yxlan är flertalet hantverkare. Sommartid ökar befolkningen med c:a 3 000 personer.

Jinger, som är konstnär och kulturarbetare, flyttade till Yxlan för ett antal år sedan, då hon och hennes dåvarande sambo tog över en befintlig lanthandel. Verksamhe-

ten utvidgades med café, galleri och kanotuthyrning. Numera är lanthandeln dock nedlagd och i byggnaden har istället iordningstälts lägenheter för uthyrning. Under några somrar har hon med ett flertal olika intressenter drivit ett samarbetsprojekt med koppling till fyrrar. Det hela startade på lokal nivå men växte succesivt ut till att omfatta såväl andra delar av landet som Åland. På ön förekommer olika kulturella aktiviteter, kursverksamhet etc och även i dessa sammanhang har Jinger varit engagerad under årens lopp. Just nu arbetar hon som kulturpedagog i näraliggande Norrtälje.

I vuxen ålder valde Björn att bosätta sig med sin familj på Yxlan, där hans mor föddes och växte upp. Nu är det hans två barn som flyttat till Stockholm, men själv bor Björn och hustrun kvar. Båda har dock sin huvudsakliga utkomst från arbeten på fastlandssidan i Norrtälje-trakten, även om Björn – som ägnar sig åt lastbilstransporter – givetvis också utför transporter på öarna hemmavid.

Efter en del samtal vid SRF-möten växte idén fram att representanter från SIKO med stöd av SkärgårdsLeader skulle göra denna studieresa till några bohusslänska orter.

Stina Molander från Gillinge sydost om Nämdö i Stockholms mellan-skärgård

Till Gillinge – en ö med 6 bofasta i 4 hushåll – finns ingen

reguljär förbindelse annat än 1 tur/vecka från vår till höst. Här är det således egen båt som gäller för det mesta, då man skall ta sig t o fr huvudön Nämdö eller någon av de andra öarna i Nämdö-arkipelagen med sammanlagt c:a 100 bofasta. Men hur försörjer man sig då på en så'n här ö, som dessutom bara är c:a 1,3 km lång och 1 km bred? Jo, Stina, som flyttat dit och nu bor tillsammans med sin sambo på dennes fädernegård, har ordnat följande lösning: I den egna firman tillverkar hon sylt, marmelad och saft, som hon vid passande tillfällen säljer i en gårdsbutik på Nämdö. Hon och sambon har får och höns och skall nu även utöka med några kor. Hon deltar i skogsröj-

ning på ön; utför dagliga mätningar av nederbörd och ev snödjup på SMHI:s klimatstation samt svarar för tånginventering! vår och höst. Hon har postentreprenad för Nämdö-distriktet och bistår vid behov sin sambo, som är ansvarig för en rekreationsanläggning belägen på Gillinge, där det även bedrivs mindre konferensverksamhet. Allt som oftast arbetar hon även med matlagning, städning mm på en restaurang/vandrarhem och konferensanläggning på Nämdö, men också på en ö-pub huvudsakligen för de bofasta "off season". Mest att göra är det förstås sommartid, då fritidsboende, sommargäster och båtturister kommer ut i skärgården. Inte förvånande är Stina också engagerad i att visa film i den lokala bion på Nämdö samt städa och fixa böcker på biblioteket där. Och med sin vokala förmåga är hon givetvis också med i Nämdö kyrkokör! Så har du vägarna åt Nämdö-hållet, är det inte osannolikt att du träffar på henne.

Genom Skärgårdarnas Riksförbund (SRF) kan Sveriges skärgårdsbefolkning från Koster i Väster till Luleå i norr samt på öarna i de stora insjöarna göra sig hörd på riksnivå via sina läns-/landskapsföreningar.

SRF arbetar mot riksdag, regering, statliga verk och nationella aktörer samt ägnar även EU och dess regionalpolitiska arbete speciellt intresse. SRF har dessutom tagit initiativ till SkärgårdsLeader – ett nationellt samarbetsprojekt kring centrala skärgårdsfrågor med syfte att öka utbytet av kunskap och erfarenheter mellan landets skärgårdsbor med stor vikt på ungdomars möjlighet att bo, verka och leva i skärgården. Viktiga frågor i övrigt är bl a arbete/företagande, boende, transporter, kommunikationer, skola och service, miljön, energiförsörjning, fastighetsskatt, förvävsfrågor mm. Medlemskap och deltagande i Skärgårdarnas Riksförbunds olika sammankomster och aktiviteter innebär att representanter från landets olika skärgårdar/öar får möjlighet att komma samman för att utbyta erfarenheter och dela med sig och ta till sig av goda exempel.

Bohussläns Skärgårdsråd (BSR) är en paraplyorganisation för de lokala samhällsföreningarna i Bohuslän. Motsvarande organisation för Stockholms skärgård är Skärgårdens Intresseföreningars KontaktOrganisation (SIKO). Dessa båda organisationer som också deltar i SRF:s arbete samverkar bl a med sina medlemsföreningar i gemensamma frågor och har ambitionen att skapa förståelse bland regionala makthavare för skärgårdens villkor mm. En annan gemensam omständighet är att både BSR och SIKO har medlemsföreningar med storstadnära belägenhet.